

Samenvatting herziening Milieukeur criteria 2018

De Milieukeur criteria worden jaarlijks herzien. Dit jaar is de herziening ingrijpend. Diverse supermarkten of inkoopcombinaties van supermarkten hebben besloten dat op afzienbare termijn hun gehele of gedeeltelijke (Nederlandse) plantaardige sortiment Milieukeur gecertificeerd dient te zijn. Daarmee krijgt het Milieukeur certificaat een veel groter toepassingsbereik dan tot op heden het geval was. De forse uitbreiding van de groep telers die met Milieukeur zullen gaan werken, was een stimulans voor het vervullen van een reeds bestaande wens; **met behoud van het huidige ambitieniveau**, tot een meer eenduidig en **in de praktijk werkbaarder certificatie schema** komen. Tevens dient het mogelijk te zijn de principes die ten grondslag liggen aan het Nederlandse schema internationaal toe te passen. Vanzelfsprekend dient daarbij rekening gehouden te worden met de specifieke omstandigheden in het betreffende land en/of regio.

De belangrijkste punten waarop een en ander tot wijzigingen heeft geleid zijn de volgende:

1. Harmonisatie verschillende certificatieschema's

Milieukeur kent tot op heden zeer specifieke schema's per gewas of gewasgroep. Dit komt de werkbaarheid niet ten goede. De grote diversiteit maakt toepassing van de regels ingewikkeld voor zowel de telers als diegenen die de audits moeten uitvoeren. De diversiteit aan schema's brengt ook hoge onderhoudslasten met zich mee. Daarom is ingezet op harmonisatie van eisen tussen open en bedekte schema's en tussen de specifieke eisen voor de diverse gewasgroepen. Het resultaat is **één Milieukeur certificatieschema** voor de diverse plantaardige teelten, met een beperkt aantal specifieke eisen. Dit geldt bijvoorbeeld voor energiegebruik of belichting bij bedekte teelten en organisch stofbeheer bij grondgebonden teelten.

2. Focus op milieu impact

Voor sommige onderdelen van de huidige schema's geldt, dat andere keurmerken reeds voorzien in borging van de eisen op die terreinen. Dit betreft met name eisen met betrekking tot de werkomstandigheden en de voedselveiligheid. Omdat specifieke keurmerken als Global GAP en Fair Produce vaak ook door afnemers worden vereist is er meermaals sprake van dubbele audits. Ter voorkoming hiervan en gezien de beperkte toegevoegde waarde is besloten de eisen op genoemde terreinen te laten vervallen. **Milieukeur** richt daarmee de **focus op de milieu impact**. Bij toepassing van het schema in andere landen/regio's zal bezien worden of er wel specifieke eisen op het terrein van werkomstandigheden en/of voedselveiligheid gesteld moeten worden.

3. Nieuwe methodiek gewasbeschermingsmiddelen

Reeds langer is verkend of het mogelijk was tot een andere methodiek ten aanzien van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen te komen. In de praktijk zijn er bijna continue wijzigingen in de al dan niet toelating van middelen en/ of de verbreding van een toelating voor gebruik in andere teelten. Dit vergt een continue aanpassing van de eisen ten aanzien van gebruik binnen Milieukeur. Een en ander geeft aanleiding tot veel misverstanden en brengt een hoge onderhoudslast met zich mee. Bovendien vormde de huidige systematiek niet in alle opzichten een stimulans om (wanneer nodig) zoveel mogelijk de minst milieubelastende middelen toe te passen. Er is voor gekozen om te kiezen voor **een nieuwe methodiek** ten aanzien van de inzet van **gewasbeschermingsmiddelen**.

Onderdelen nieuwe methodiek gewasbescherming:

- Er wordt uitgegaan van een **geïntegreerde aanpak van ziekten en plagen**. (IPM) Om te bevorderen dat hier bewust op wordt ingezet is de verplichting opgenomen om een **Plan van Aanpak IPM per gewas** op te stellen. Het plan is format vrij en zal het gewasbeschermingsplan in het huidige Milieukeur vervangen. Daarnaast zal ervoor gezorgd worden dat hiermee tevens voldaan wordt aan de wettelijk verplichte gewasbeschermingsmonitor (deze is in ontwikkeling, verdere ontwikkelingen in deze worden gevolgd). Het Plan van Aanpak IPM dient aandacht te besteden aan een goede inventarisatie van ziekten en plagen, preventie, monitoring (o.a. scouting en gebruik beslissings-ondersteunende systemen), gebruik van alternatieven voor chemie (biologische, fysische bestrijding of gebruik groene middelen) en beperken van milieubelasting bij chemische bestrijding (o.a. pleksgewijze bestrijding.) De verplichte onderdelen voor het Plan van Aanpak staan beschreven in de "Richtlijn Plan van Aanpak IPM".
- In lijn met de benaderingswijze binnen een IPM strategie wordt ingezet op het zo mogelijk **voorkomen van ziekten en plagen**. Indien nodig zal (zoals binnen de bedekte teelten reeds veelal gebruikelijk) primair ingezet moeten worden op **natuurlijke vijanden** of (zo mogelijk) fysische bestrijding. Om tot een zo gericht mogelijke inzet van gewasbeschermingsmiddelen te komen zal gebruik gemaakt moeten worden van **beslissingsondersteunende middelen** (bijvoorbeeld vangplaten).
- Binnen de lijst van in Nederland toegestane bestrijdingsmiddelen kan onderscheid gemaakt worden in de mate van milieuvriendelijkheid van deze middelen. Het al dan niet aanwezig zijn van een bepaalde actieve stof in een bestrijdingsmiddel is daarbij cruciaal. Voortaan zal gewerkt worden met **één lijst van actieve stoffen** (zowel voor open als bedekte teelten), waarvan het **gebruik binnen Milieukeur niet is toegestaan**. Op deze lijst staan die stoffen waarvoor een **milieuvriendelijker alternatief beschikbaar (wettelijk toegelaten) is** (zie lijst I van Bijlage 2c).
- Inzet van stoffen met een relatief hoog risicoprofiel, **waarvoor géén milieuvriendelijker alternatief wettelijk toegelaten is**, is **toegestaan** (zie lijst II van Bijlage 2c). Het gebruik van een van deze middelen brengt echter **wel een maluspunt** met zich mee. Dit **dient gecompenseerd** te worden **door toepassing** van een **keuzemaatregel** die bijdraagt aan geïntegreerde gewasbescherming. De keuzemaatregelen zijn in het schema opgenomen.
- De **norm voor het totale actieve stof gebruik**, die binnen Milieukeur gehanteerd wordt, **blijft bestaan**. Het stellen van een maximum aan de hoeveelheid chemische gewasbeschermingsmiddelen die ingezet kan worden is een effectief middel gebleken om te sturen op een geïntegreerde gewasbescherming. Gebruik van laag-risico stoffen resulteert soms echter in veel kilogrammen actieve stof. Om te voorkomen dat door de actieve stofnorm **laag-risico stoffen** niet toegepast zouden kunnen worden, worden deze **uitgezonderd voor deze norm**. De laag-risicostoffen (bepaald volgens de definitie van de Green Deal groene middelen) zijn op een lijst weergegeven (zie Bijlage 2b). Als **extra stimulans** voor het inzetten van deze middelen wordt bij gebruik een **bonuspunt** toegekend.
- Bij het optreden van **calamiteiten** bestaat reeds de **mogelijkheid om ontheffing** te krijgen van een voorwaarde binnen Milieukeur. Omdat bij calamiteiten snel besloten moet worden is de bevoegdheid tot het verlenen van ontheffing nu belegd bij de voorzitter van het college van deskundigen. Besloten is de mogelijkheid tot ontheffing te **handhaven**. De bevoegdheid tot het al dan niet verlenen van ontheffing wordt voortaan belegd bij een commissie van drie onafhankelijke deskundigen. Eén van hen is tevens lid van het college van deskundigen.

4. Registratie en beperking broeikasgasemissie

In lijn met de verandering die is ingevoerd bij de regeling Groenlabel Kas wordt binnen Milieukeur ingezet op het **inzichtelijk maken** van en **waar mogelijk beperken van broeikasgasemissies**. Dit treedt **in de plaats van** het sturen op **energie efficiëntie**. Voor bedekte teeltbedrijven geldt, dat zij een aantal gegevens (brandstofverbruik en in-en verkoop van energie) moeten **registreren** ten behoeve van de berekening van de broeikasgasemissie op bedrijfsniveau. Met een hiervoor ontwikkelde rekenmethode dient de **broeikasgasemissie per m²** berekend te worden. **Op termijn** zullen **normen** vastgesteld worden voor de emissie van broeikasgassen **per specifieke teelt**. De bepaling hiervan vergt nog nadere uitwerking. Voor **cellenteelten** zal de eis om **100% groene stroom** te gebruiken worden **gehandhaafd**.

5. Bodemvruchtbaarheid

Bodemvruchtbaarheid krijgt meer aandacht in het schema als apart thema. Er wordt gestuurd op **organische stofbeheer** op bedrijfsniveau, zowel bij grondgebonden open als grondgebonden bedekte teelten. Daarnaast is de lijst met keuzemaatregelen bodemvruchtbaarheid uitgebreid.

6. Bemesting

Voor de **bedekte teelt op substraat** gelden de aangescherpte **stikstofemissienormen 2021-2023**. De overige bemestingseisen zijn waar mogelijk samengevoegd voor de verschillende teelten.

7. Water

Voor de bedekte teelt op substraat geldt de eis van **nuttig hergebruik** van water. Bij gebruik van **grondwater** voor irrigatie/ beregening is het **vaststellen van de benodigde watergift** verplicht.

8. Afval en reiniging en Verpakkingsmaterialen

Het thema **afval en reiniging** is uitgebreid met de **verplichting** tot een **actieplan** afvalreductie. Er is een aantal keuzemaatregelen toegevoegd voor **afvalreductie, verwaarding** van **reststromen** en **verpakkingsmaterialen**.

9. Algemene eisen

De tot nu gehanteerde Algemene eisen zijn opgedeeld twee documenten: de Certificatie voorwaarden en Algemene eisen. De **Certificatie voorwaarden** worden **eenmalig** meegenomen in een **contractvorm**. De **Algemene eisen** zijn opgenomen in het certificatieschema en bevatten de tot nu toe gehanteerde algemene eisen die controle behoeven. De **Auditfrequentie** kan na drie jaar terug naar **één audit per jaar**. Daarnaast vindt bij 10% van de certificaathouders een **onaangekondigde audit** plaats. Certificering blijft plaatsvinden op **gewasniveau** voor de **totale bedrijfsproductie van het gewas**, waarbij een uitzondering geldt voor productie voor de **industrie** en de teelt van **uitgangsmateriaal**.

Aangezien sprake is van een **forse aanpassing** van de schema's zal **in 2018** nauwkeurig gevolgd worden hoe een en ander in de praktijk uitwerkt. De **signalen** die hieruit voortkomen zullen belangrijke informatie zijn **ten behoeve** van de **herziening voor het schema van 2019**.

Naar verwachting zal het Milieukeurschema ook in het buitenland een bredere toepassing krijgen dan nu reeds het geval is. Ook de buitenlandse afzet van producten met milieukeur zal naar verwachting toenemen. Daarom is besloten de term **Milieukeur** te **vervangen** door **"On the way to PlanetProof"**.

Het bevorderen van een verdere verduurzaming van de plantaardige productie zal doorgaan. Nieuwe inzichten, verdere mogelijkheden op het terrein van de precisie landbouw, het toelatingsbeleid met betrekking tot gewasbeschermingsmiddelen enz. enz., zullen ongetwijfeld ook de komende jaren nog aanleiding zijn tot herziening van het "On The way to PlanetProof" schema.